

SKRIFTLIG FRÅGA TILL STATSRAÅD

Från Riksdagsförvaltningen  
2025-08-11  
Besvaras senast  
2025-08-25

Till statsrådet Acko Ankarberg Johansson (KD)

**2024/25:1347 Könsbekräftande kirurgi och dess förenlighet med hälso- och sjukvårdslagens krav**

I Sverige är det enligt lag (1982:316) förbjudet att utföra könsstympling, även i de fall där individen själv samtycker till ingreppet. Lagstiftningen vilar på principen att kroppen har ett skyddsvärde och att det inte är förenligt med rättsstatens grundläggande värderingar att tillåta permanenta ingrepp på friska könsorgan utan tydligt medicinskt behandlingsmål. Detta med all rätt.

Samtidigt erbjuder svensk hälso- och sjukvård könsbekräftande kirurgi, där friska könsorgan och andra kroppsliga strukturer avlägsnas eller rekonstrueras för att anpassa kroppen till en självupplevd könsidentitet. Ingreppen är irreversibla, innebär sterilitet och kan leda till komplikationer och livslångt beroende av hormonbehandling. Dessa ingrepp genomförs utan att det föreligger någon objektivt fastställd kroppslig sjukdom eller skada i traditionell medicinsk bemärkelse men utförs och finansieras ändå inom ramen för den offentliga hälso- och sjukvården.

Detta ska inte förväxlas med fall där det föreligger medfödda variationer i könsutvecklingen, där medicinska ingrepp i vissa fall kan vara motiverade utifrån tydliga biologiska förhållanden. Fokus i denna fråga rör könsbekräftande kirurgi som utförs på personer utan biologiska avvikelser, där syftet inte är att behandla ett kroppsligt tillstånd, utan att anpassa kroppen till en subjektiv könsidentitet.

Enligt hälso- och sjukvårdslagen (2017:30) definieras hälso- och sjukvård som ”verksamheter som avser att medicinskt förebygga, utreda och behandla sjukdomar och skador”. Frågan är om könsbekräftande kirurgi, särskilt i de fall där medicinsk diagnos saknas eller evidensen för nytta är bristfällig, verkligen kan sägas uppfylla dessa kriterier.

Socialstyrelsen och Statens beredning för medicinsk och social utvärdering (SBU) har vid upprepade tillfällen påtalat betydande kunskapsluckor när det gäller effekterna av könsbekräftande behandlingar. Det finns i dag ett nationellt kvalitetsregister för könsdysfori, men deltagandet är frivilligt och registret är inte heltäckande. Det saknas även ett system för att långsiktigt följa upp kirurgiska komplikationer, ånger, psykisk hälsa eller andra utfall hos samtliga patienter. Detta innebär att samhället inte har en fullständig bild av konsekvenserna av dessa oåterkalleliga ingrepp, trots att de genomförs och

subventioneras med offentliga medel.

I ljuset av detta uppstår en rättslig, medicinsk och etisk inkonsekvens.

Mot denna bakgrund vill jag därmed fråga statsrådet Acko Ankarberg Johansson:

Anser statsrådet och regeringen att könsbekräftande kirurgi uppfyller hälso- och sjukvårdslagens krav på legitim, evidensbaserad vård trots att syftet inte är att behandla en kroppslig sjukdom eller skada, att Socialstyrelsen och SBU påtalat betydande kunskapsluckor, att långsiktig uppföljning är bristfällig samt att liknande ingrepp i andra sammanhang, såsom könsstympning, är förbjudna även med samtycke, och avser statsrådet att vidta några åtgärder utifrån sin ståndpunkt?

.....

Carita Boulwén (SD)

Överlämnas enligt uppdrag

Rebecca Heinemann